

[Vejen.]

Det andet, man maa forlange, er, at Produktionen bliver nogenlunde lønnende. Det er altsaa Betingelserne for, at vi fra vor Side kan gaa med til noget lignende, som her er foreslaaet.

Med Hensyn til selve Forslagets Udformning vil jeg sige, at den Form, som Lovforslaget har faaet, har været mig en Skuffelse. Det forekommer mig, at det er alt for løst bygget op. Det meste skal man finde i Bemærkningerne til Forslaget, i Udtalelser fra Regeringens Side angaaende dette Spørgsmaal, altsaa i Forudsætningerne for Lovforslagets Gennemførelse.

Saa vidt jeg har forstaaet Bemærkningerne til Forslaget, er det Mening og Forudsætningen, at der skal være Privatdrift, absolut Privatdrift, i disse Kartoffelmelsfabrikker, at man nærmest har tænkt paa, at de skal oprettes som Andelsforetagender. Jeg skal ikke udtale mig om, hvorvidt Andelsforetagender med solidarisk Ansvar eller Andelsforetagender med begrænset Ansvar eller muligvis Aktieselskabsformen er bedst, men jeg har forstaaet det saaledes, at de er tænkt som Andelsselskaber, og for at stabilisere Ordningen har man, saa vidt jeg har forstaaet, tænkt, at det økonomiske Grundlag skal være det, at Dyrkerne eller Andelshaverne skal forpligte sig til at levere Kartoffler i en Aarrække. De skal tegne sig og ved deres Tegning forpligte sig til at levere et vist Kvantum Kartoffler til Fabrikkerne. Det er det økonomiske Grundlag for selve Fabrikkerne.

Det er, saa vidt jeg forstaaer den højtærede Handelsministers Udtalelser og Bemærkningerne til Lovforslaget, Mening, at der skal gennemføres en Amortisations-tid paa 10, 12 eller 15 Aar, og jeg vil mene, at 12 eller 15 Aar er en passende Amortisationstid for saadanne Fabrikker. Naar der saa gennemføres en Ordning, hvorefter Andelshaverne forpligter sig til at levere et vist Kvantum Kartoffler, f. Eks. for 5 Aar ad Gangen, saa kan man sige, at den økonomiske Basis for Fabrikkerne, hvad den Side angaar, er i Orden, men hvis min Forudsætning er rigtig, saa forekommer det mig, at § 2 i det foreliggende Forslag er noget uklar. Der staar nemlig i § 2, at der hvert Høstaar vil være at oprette Kontrakter mellem Leverandørerne af Kartoffler og de Fabrikker, der har faaet Tilladelse, altsaa Koncession, til Fremstilling af Kartoffelmel.

Jeg forstaaer ikke rigtig, hvad disse Kontrakter skal til, hvis altsaa min Forudsætning med Hensyn til Opbygningen af

Fabrikkerne gennem Andelssystemet er rigtig. Det er jo, saa vidt jeg har forstaaet, Forudsætningen, at der Aar for Aar, altsaa ikke for hele Tidsrummet, men Aar for Aar, skal sikres Leverandørerne en vis Mindstepris for Kartoffler, som indeholder en Middelprocent Stivelse, og naar det er Tilfældet og der vil blive fastsat Maksimalpriser i Udsalg, saa kan jeg ikke se, hvad disse Kontrakter egentlig skal gøre godt for. Men det er en Ting, jeg mener, der bedst kan forhandles om i det Udvalg, som jo ganske sikkert vil blive nedsat, som i alle Tilfælde vi fra vor Side ønsker nedsat.

Med Hensyn til det økonomiske vil jeg mene, at det i alle Tilfælde nu for Tiden vil være lidt vanskeligt for disse Selskaber at skaffe baade Anlægssummerne og Driftskapitalen, og derfor vil jeg henstille, at Staten træder hjælpende til ved Fremskaffelsen af en væsentlig Del af Anlægskapitalen til Fabrikkerne. Vi har jo set forskellige Overslag, f. Eks. et Overslag, som er udarbejdet af Brande Kartoffelmelsfabrik, hvorefter en Kartoffelmelsfabrik kan bygges for en 280 000—300 000 Kr., og jeg vil jo mene, at det var naturligt og rimeligt, hvis Staten støttede Oprettelsen af disse Fabrikker ved at stille en væsentlig Del af disse Summer til Raadighed.

Efter Beregninger, som ogsaa er opstillet af Brande Kartoffelmelsfabrik, vil der kræves en Driftskapital paa ca. 400 000 Kr. Med Hensyn til Fremskaffelsen af denne Kapital vil jeg jo mene, at det er det rigtigste, at det bliver Fabrikens Sag at skaffe denne. Og det vil efter min Mening ogsaa været let for Fabrikkerne at skaffe den aarlige Driftskapital til Veje, idet man kan gaa ud fra, at Pengeinstitutterne vil være tilbøjelige til at stille Penge til Raadighed til Driften.

Men det forekommer mig, at det vilde have været ønskeligt, om den Kartoffelordning, som tænkes gennemført her, paa en eller anden Maade havde været knyttet sammen med den Sukkerordning, som rimeligvis vil blive gennemført her i Rigsdagen inden Rigsdagssamlingens Slutning. Der er visse Lighedspunkter, i alle Tilfælde burde der være visse Lighedspunkter mellem Sukkerordningen og en eventuel Kartoffelordning. Derfor vil jeg finde det rigtig og henstille, at det bliver taget under Overvejelse, at en eventuel Sukkerordning og en eventuel Kartoffelordning kommer til at løbe Side om Side, saaledes at vi faar begge Ting gennemført omtrent samtidig.

Der er saa en Ting til, som jeg paa mit